

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 Podpora II
průvodce světem práce | informace zaměstnancům

Zaměstnávání zahraničních pracovníků. Aktuální situace, problémy a výzvy.

Expertní skupina pro poradenství

Ing. Viktor Chačaturov
Ing. Eugenie Línková
Jarmila Dvořáková

Obsah

1	ÚVOD.....	3
2	AKTUÁLNÍ SITUACE	4
2.1	Statistiky	4
2.2	Největší problémy a překážky	5
2.3	Vládní výzvy, plány	5
3	SOUČASNÉ MOŽNOSTI PRO UCHAZEČE A ZAMĚSTNAVATELE.....	6
3.1	Pro zaměstnance.....	7
3.2	Pro zaměstnavatele.....	14
4	ZÁVĚR	17
5	(ZDROJE)	19

1 Úvod

Poslední dobou jsme zaznamenávali, že majitelé českých firem, především těch menších, poněkud nařikají na současnou situaci při shánění pracovní síly. Týká se to jak nedostatku co se týče počtu, tak kvalifikace respektive nižší a střední kvalifikace. Informace tohoto typu se objevují téměř ve všech oblastech respektive odvětvích. Především stavebnictví, zemědělství, zdravotnictví a například potravinářského průmyslu. Proto jsme se rozhodli provést analýzu aktuální situace na trhu práce se zaměřením na zahraniční pracovníky, jelikož právě poptávka po kvalitní a levné zahraniční pracovní síle tu převládá.

Je třeba poukázat na to, že počet cizinců v Česku roste, a to zejména díky příchozím ze zemí Evropské unie. Koncem loňska u nás bylo evidováno 527 tisíc cizinců. Jejich počet se od roku 2010 nepřetržitě zvyšuje. Přicházejí sem právě za prací. Velký podíl na tom má aktuální míra nezaměstnanosti, která v České republice klesla na 2,3%. Tato rekordně nízká nezaměstnanost je nejnižší od roku 1993 a také nejmenší v celé Evropské unii.

Na trhu práce však stále převládá nedostatek kvalifikované pracovní síly napříč všemi odvětvími. Rádi bychom tedy shrnuli aktuální možnosti při hledání zahraničních pracovníků z pohledu firem a naopak co musí zahraniční pracovníci absolvovat, aby mohli práci u firmy získat.

Všeobecně platí z pohledu malých firem, které jsou na zahraniční levné pracovní síle takřka závislé, že morálka zahraničních dělníků rapidně klesá. Tyto firmy využívají především služeb různých agentur, které jim pracovníky dodávají. Sami firmy začínají poměrně vážně zvažovat, zda se jim tyto pracovníci vůbec vyplatí zaměstnávat. Prvním faktorem je neustále rostoucí cena vzhledem k velké poptávce po pracovní síle a druhým faktorem je právě zmíněná morálka.

Uvidíme, zda najdeme nějaké varianty, které by mohly celou situaci alespoň zlepšit a jaké možnosti se v současné době nabízejí či jaké změny v legislativě respektive kroky v odbourávání administrativních bariér současná vláda uvažuje.

2 Aktuální situace

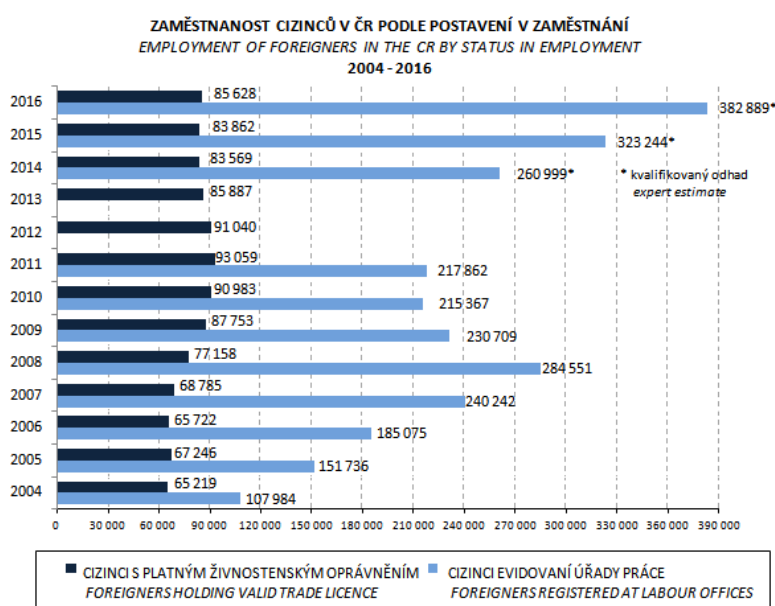
Skoro polovinu cizinců pracujících v České republice tvoří Slováci. Druhou nejpočetnější skupinou zahraničních zaměstnanců byli občané Ukrajiny, na třetím místě jsou Vietnamci. Velký zájem v současné době je především o Ukrajince a to nejen jako pomocné dělníky na stavbách, ale z ukrajinských žadatelů o práci v ČR se rekrutují zdravotní sestry, pomocný personál ve zdravotnictví ale i v zemědělství, kde nacházejí přechodnou práci především při sklizních nebo při zpracování ovoce a zeleniny v potravinářském průmyslu.

Počet zaměstnanců, kteří přišli loni do Česka ze zahraničí, překročil 65 tisíc. Letos již přišlo za prací do Česka dalších 27,5 tisíce zahraničních pracovníků. Nejvíce přibývají pracovníci z Vietnamu. Největší zájem o místo v Česku mají Slováci, Ukrajinci a Poláci, následují právě Vietnamci. Zájem Slováků ale začíná opadat

2.1 Statistiky

Cizinci tvoří 5 % z celkového počtu obyvatel České republiky. Nejvíce jich žije v Praze a středních Čechách. Více než polovina cizinců pobývajících na našem území má povolení k trvalému pobytu. Celkem 244 tisíc cizinců mělo koncem loňského roku přechodný pobyt.

Na základě uděleného azylu pak u nás pobývá cca 3 tisíce cizinců. Nejpočetnějšími skupinami cizinců jsou občané Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu a Ruska.

ZDROJ – český statistický úřad

2.2 Největší problémy a překážky

Povolení k pobytu

Současným největším problémem je příliš dlouhé vyřizování povolení. Aktuálnímu procesu se budeme věnovat v následujících kapitolách.

MPSV plánuje navrhnout program na rychlejší získávání pracovníků z Ukrajiny a hledá například varianty, jak najít zaměstnance do sociálních služeb, kteří by se starali o seniory a hendikepované, kde jich momentálně chybí okolo dvou tisíc. Vše bude údajně řešit navrhovaný program, který by měl zjednodušit přivážení pracovních sil z Ukrajiny i do jiných oborů.

Kvalifikovaní uchazeči

Jak jsme již zmínili, zaměstnavatelům chybějí pracovníci, a proto hledají možnosti v zahraničí. V ČR pracuje okolo 374.000 lidí ze zahraničí. Z nich kolem 280.000 pochází z EU a 94.000 ze států mimo společenství. Z Ukrajiny přijelo za prací na 70.000 lidí. Obecně mají zaměstnavatelé největší zájem o dělníky v oblasti výstavby budov, pomocníky ve výrobě, montážní dělníky, uklízeče a pomocníky v hotelích a dalších objektech, řidiče nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel, obsluhu vysokozdvíhových vozíků a skladníky, kuchaře nebo svářeče, řezače plamenem a páječe. Tradičně velká poptávka je po technických profesích napříč všemi obory. A právě v těchto oblastech se zaměstnavatelé nejčastěji potýkají s problémem najít kvalifikované zaměstnance.

2.3 Vládní výzvy, plány

Velký problém skýtá obsazování dlouhodobě volných pracovních míst.

Jak jsme již zmínili, s řešením chce přijít Ministerstvo práce, které chce tato místa obsadit právě díky speciálnímu programu pro ukrajinské pracovníky.

Ministerstvo práce plánuje zjednodušit proces vydávání pracovních povolení a víz pro Ukrajince. Do České republiky chce přilákat pracovníky z oblasti průmyslu a sociálních služeb. Podle viceprezidentky Hospodářské komory Ireny Bartoňové Pálkové je třeba, aby Ukrajinci s kvalifikací zaplnili místa, která se na českém pracovním trhu nedaří obsadit. Prioritou je dostat k nám lidi s nízkou až střední kvalifikací, protože o ty je právě největší zájem. Je to celá škála oborů od šiček počínaje přes prodavačky, dále skladníky, techniky, strojní pracovníky, řidiče a stavební dělníky.

Česko by mohlo mít speciální program pro získávání například pečovatelek z Ukrajiny, aby se do země dostaly snadněji a rychleji. V republice chybí několik tisíc pracovníků a pracovníků, kteří by se starali o seniory, postižené a další potřebné. V sociálních službách například chybí kolem 2000 lidí.

Pečovatelé a pečovatelky

Podle MPSV by speciální program pro snadnější získání ukrajinských pečovatelek a pečovatelů fungoval podobně jako program pro získávání vysoce kvalifikovaných sil či pracovníků do zemědělství. Potřební lidé by se tak do sociálních služeb měli dostat rychleji. Řízení by se zjednodušilo a zkrátilo.

Zdravotní sestra z Ukrajiny, která chce v Česku pracovat, potřebuje dlouhodobé vízum na dva roky. Podle MPSV na něj čeká dnes téměř rok. Nově by měla do Česka přijet na tříměsíční schengenské vízum a nastoupit do zaměstnání. Její zaměstnavatel by současně požádal o dlouhodobé vízum. Až budou dokumenty po pár měsících připravené, sestra si pro ně „formálně odjede“ do vlasti.

Upravit by se mohla také pravidla podávání hromadných žádostí o pracovníky. Zkrátit by se měly vyřizovací lhůty v Česku i v Kyjevě či ve Lvově a změnit by se mohl systém kontroly.

Pokud zaměstnavatelé požádají o zaměstnance z Ukrajiny, vyhledají je tam, mají řádně evidované volné pracovní místo, není vůbec neobvyklé, že trvá tři čtvrtě roku až rok, než zaměstnance do své firmy dostanou.

Zaměstnavatelé potřebují, aby tu lidé byli do 90 dnů od podání žádosti. Dnes je čekací lhůta na to, aby žadatel mohl ve Lvově přijít předložit žádosti, 85 dní, což je příliš dlouho.

Někteří zaměstnavatelé upozorňují na to, že Česko by mělo chybějící pracovníky hledat ale i jinde. Odčerpávání velkého množství pracovních sil do vyspělejších států totiž může nepříznivě dopadnout na Ukrajinu a její vývoj.

3 Současné možnosti pro uchazeče a zaměstnavatele

Více možností nabízejí velká města

Na Evropském portálu EURES najde cizinec informace o životních a pracovních podmínkách a volná místa registrovaná Úřadem práce ČR. Může si zde také zdarma vložit svůj životopis do databáze CV online, do které mají přístup čeští zaměstnavatelé.

Zprostředkování zaměstnání nesmí být zpoplatněno. Většina agentur má svoje internetové stránky, kde uchazeč o práci nalezne potřebné informace a nabídku volných míst.

Čeští zaměstnavatelé nejčastěji uvádějí e-mailovou adresu, na niž mají uchazeči zasílat svůj životopis, motivační dopis atd. Poté zaměstnavatel většinou pozve žadatele na pohovor. Je běžné, že zaměstnavatel po výběrovém řízení kontaktuje jen uchazeče, kteří uspěli. Na nabídku pracovního místa by uchazeči měli odpovědět co nejdříve. Rozsah životopisu by se měl omezit na jednu stránku. Během pohovoru většinou musí uchazeči předložit dokumenty potvrzující jejich vzdělání a kvalifikaci (diplom, doklad o absolvování jazykových kurzů, řidičský průkaz, svářečský průkaz atd.). Kopie diplomů a dalších dokumentů se obvykle předkládají po podepsání pracovní smlouvy.

Pro některé vybrané profese je potřeba uznání kvalifikace. Tyto profese jsou regulované – je nutné podat žádost u příslušného uznávacího orgánu v ČR. Pro regulovaná povolání nebo činnosti jsou předepsány určité požadavky, bez jejichž splnění nemůže osoba toto povolání, či činnost vykonávat (např. stupeň a obor vzdělání, praxe, bezúhonnost).

Dle statistik je jasné, že v současné době více možností nabízejí větší města.

3.1 Pro zaměstnance

Uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání

Absolvent zahraniční vysoké školy může požádat o uznání vysokoškolského vzdělání a kvalifikace. U akademického uznávání se detailně porovnávají studijní plány a rozhoduje se o tom, zda vzdělání získané v zahraničí je rovnocenné vzdělání poskytovanému v ČR. O uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání rozhodují veřejné vysoké školy, v některých případech vydává osvědčení o uznání vzdělání Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Nutným předpokladem je vlastnictví dokladu o studiu nebo ukončení studia. Uznávání (nostrifikaci) nepodléhají odborné kurzy (např. masér, kosmetička apod.) získané v zahraničí.

V ČR se při sjednávání zaměstnání sepisuje pracovní smlouva, ať už se jedná o pracovní poměr na dobu určitou nebo neurčitou, o krátkodobý nebo dlouhodobý pracovní kontrakt nebo o sezónní práce. Pracovní smlouva musí být uzavřena písemně a obsahovat druh práce, který má zaměstnanec vykonávat, místo výkonu práce a den nástupu do zaměstnání. Za normálních okolností je ve smlouvě sjednaná zkušební doba (běžně tři měsíce). Během této doby může žadatel nebo zaměstnavatel ukončit sjednaný pracovní poměr ihned bez udání důvodu.

Pracovní poměr může být rozvázán jen dohodou, výpovědí, okamžitým zrušením a okamžitým zrušením ve zkušební době.

Každá osoba vykonávající pracovní činnost v České republice je sociálně pojištěna u České správy sociálního zabezpečení. Z hrubé mzdy zaměstnance se strhává pro tyto účely 6,5 %.

Pokud brigádník onemocní, je povinen uvědomit zaměstnavatele hned první den absence a doručit zaměstnavateli co nejdříve doklad o pracovní neschopnosti, který vystaví lékař. Jestliže cizinec ztratí v ČR zaměstnání, má možnost se přihlásit na nejbližším úřadu práce. Registrace musí proběhnout osobně. S sebou si přinese průkaz totožnosti, doklad o ukončení posledního zaměstnání (zápočtový list nebo evropský formulář U1) a doklad o vzdělání.

Podpora v nezaměstnanosti

Podpora v nezaměstnanosti je vyplácena uchazeči o zaměstnání, který splňuje podmínku celkové doby předchozího zaměstnání v délce alespoň 12 měsíců v posledních třech letech před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání. V úvahu jsou brány i doby odpracované v jiných státech EU/EHP a Švýcarsku na základě formuláře U1.

Podpora v nezaměstnanosti se vyplácí uchazeči o zaměstnání po dobu 5 – 11 měsíců (v závislosti na věku). Podpora v nezaměstnanosti činí v prvních dvou měsících podpůrčí doby 65 %, další dva měsíce 50 % a po zbývajících dobu 45 % z poslední čisté mzdy.

Pokud ukončí cizinci bez vážného důvodu zaměstnání sami nebo dohodou se zaměstnavatelem, mají nárok pouze na 45 % po celou dobu.

Agentura jen s licenci

V případě, že se cizinec rozhodne využít nějaké nabídky soukromé agentury práce, měl by si prověřit vždy, zda má agentura licenci od Ministerstva práce a sociálních věcí.

Občané států EU/EHP a Švýcarska nepotřebují v ČR pracovní povolení ani povolení k pobytu. Pokud zde hodlají pobývat déle než 3 měsíce, mohou požádat o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území ČR, není to však jejich povinnost. Občan EU je povinen do 30 dnů ohlásit na cizinecké policii místo svého pobytu v ČR. Tato povinnost se na cizince nevztahuje, pokud jej ohlásí ubytovatel. Pro mnoho profesí je nutná znalost českého jazyka. Se znalostí jiných jazyků (především angličtiny) se cizinec uplatní hlavně v nadnárodních nebo zahraničních společnostech.

Zaměření na víza (Ukrajina)

Varování před agenturami

jediné dva způsoby jak získat spolehlivé informace o vízové proceduře jsou

1. obrátit se přímo na konzulární úsek Velvyslanectví ČR v Kyjevě, a to telefonicky, e-mailem či faxem nebo prostudováním oficiálních webových stránek Velvyslanectví.
2. obrátit se na společnost VFS Global provozující pro ČR vízová centra na Ukrajině (pouze pro dotazy týkajících se krátkodobých schengenských víz)

Silně doporučujeme vyvarovat se nabídek různých prostředníků, ať už agentur či jednotlivců, kteří poskytují za úplatu své služby na internetu či v blízkosti konzulárního oddělení nebo vízových center. Tato individua nemají žádný vztah k pracovníkům konzulárního oddělení a veškerá jejich tvrzení o tom, že např. zajistí pohovor s konzulárním úředníkem, registraci k podání žádosti či dokonce vydání požadovaného víza, jsou lživá, nezakládají se na pravdě a slouží pouze k okrádání důvěřivých občanů.

Řízení o udělení víz k pobytu do 90 dnů (krátkodobých, schengenských) je upraveno Nařízením EP a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). V případě ukrajinských občanů se dále aplikuje Dohoda mezi EU a Ukrajinou o usnadnění udělování víz.

Řízení o udělení víz k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobých, národních), povolení k dlouhodobému a trvalému pobytu je upraveno zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V kompetenci zastupitelských úřadů České republiky je řízení o žádostech o udělení krátkodobých víz. Zastupitelské úřady tedy samy ve své pravomoci rozhodují o udělení letištních průjezdních víz (vízum typu A) a víz k pobytu do 90 dnů (vízum typu C).

Rozhodování o žádostech o udělení dlouhodobých víz (vízum typu D) a pobytových povolení (vízum k převzetí pobytového povolení je typu D) je v kompetenci orgánů Ministerstva vnitra ČR.

Možnosti víza

Schengenské vízum

- Doba platnosti schengenského víza může být nejvýše pět let.
- Délka pobytu na schengenské vízum

Schengenské vízum opravňuje jeho držitele k pobytu v schengenském prostoru maximálně na dobu 90 dnů během jakéhokoliv 180denního období.

180denní období, v rámci kterého žadatel může požádat o 90denní pobyt v schengenském prostoru, se počítá od každého plánovaného dne pobytu cizince na území Schengenu zpětně (tj. výpočet možných dnů pobytu se provádí ve 180 dnech bezprostředně předcházejících každému dni pobytu).

K přesnému určení počtu dnů, o které může žadatel požádat v případě, že již v posledním období do schengenského prostoru cestoval, slouží i internetová aplikace, kde je možno zadat příslušnou informaci (požadované datum vstupu, předchozí pobyty ve formátu od-do), na jejímž základě lze přesně určit, kolik dnů může žadatel k určitému datu v Schengenu pobývat. Kalkulačka pro výpočet povolené délky pobytu v Schengenském prostoru se nachází na webové stránce Evropské komise: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm, kliknutím na odkaz „short stay calculator“. Stránka rovněž obsahuje manuál k práci s aplikací.

Stejný výpočet možné délky pobytu v schengenském prostoru se vztahuje i na cizince, kteří cestují do schengenského prostoru na základě bezvízového styku.

Žádost o schengenské vízum se vždy posuzuje a případně vízum je uděleno s ohledem na předchozí pobyty žadatele v schengenském prostoru a na základě předložených náležitostí žádosti.

Příslušnost zastupitelského úřadu

Zastupitelský úřad ČR udělí schengenské (krátkodobé) vízum pouze tehdy, je-li ČR pro jeho vydání příslušná. ČR je pro vydání schengenského (krátkodobého) víza příslušná, nachází-li se na jejím území jediný nebo hlavní cíl cesty, nebo, nelze-li určit hlavní cíl cesty a cestuje se do více států schengenského prostoru, bude pobyt v ČR nejdelší, nebo, nelze-li postupovat podle uvedeného klíče, je první zemí, která se v rámci schengenského prostoru navštíví.

Pokud ČR není k udělení schengenského (krátkodobého) víza příslušná, má konzulární úředník právo odkázat Vás na zastupitelský úřad jiného příslušného schengenského státu.

Lhůty pro provedení vízové procedury

Žádost o vízum k pobytu do 90 dnů je dle vízového kodexu obvykle vyřízena do 15 dnů, avšak ve výjimečných případech může být tato lhůta prodloužena až na 60 dnů.

V případě ukrajinských občanů zde platí lhůta uvedená v Dohodě mezi EU a Ukrajinou o usnadnění udělování víz, která stanoví standardní délku vízové procedury

na 10 kalendářních dnů, která však může být v jednotlivých případech prodloužena na 30 kalendářních dnů.

Doporučuje se žádost podávat alespoň 15 dní před plánovanou cestou. Žádost podaná v pozdějším termínu nemusí být včas vyřízena. Držitelé víz pro více vstupů mohou podat žádost před skončením jeho platnosti za podmínky, že je platné po dobu nejméně šesti měsíců.

Vízové náležitosti

Na Ukrajině je zastupitelskými úřady schengenských států aplikován tzv. harmonizovaný seznam podpůrných dokumentů, které je povinen každý žadatel předložit k žádosti o udělení schengenského víza. Cílem tohoto opatření je sjednocení místní praxe při udělování víz.

Výčet požadovaných náležitostí naleznete v jednotlivých příslušných kapitolách tohoto segmentu (pod kapitolou schengenské vízum). Informace, resp. znění textu harmonizovaného seznamu podpůrných dokumentů je přesně zakomponována do těchto kapitol. Náležitosti obecně nesmí být starší než 180 dnů, s výjimkou cestovního dokladu, matričních dokladů, fotografie, odpovídá-li stávající skutečné podobě, a platného pozvání ověřeného cizineckou policií.

Policie ČR může při vstupní pasové kontrole požádat o předložení náležitostí předkládaných na podporu žádosti o vízum nebo dokladu o zdravotním pojištění.

Formulář žádosti o schengenské vízum

Žádost se podává na úředním tiskopisu Žádost o udělení schengenského víza, který je k dispozici na zastupitelském úřadě nebo elektronicky. Lze použít i formulář jiného schengenského státu. Formulář je třeba vyplnit úplně a čitelně, latinkou, velkým hůlkovým písmem. Nečitelně nebo neúplně vyplněný formulář bude vrácen k přepracování nebo doplnění.

Fotografie

Na žádosti musí být v příslušné rubrice nalepena barevná fotografie stanoveného formátu, která odpovídá současné podobě cizince.

Pozvání

Rozlišují se dva typy pozvání:

1) Formální pozvání ověřené místně příslušným inspektorátem cizinecké policie je platné po celou dobu své platnosti, nahrazuje některé požadované podpůrné dokumenty a lze je použít opakovaně. Fyzická nebo právnická osoba se jeho

prostřednictvím může zavázat, že po dobu pobytu na území České republiky až do vycestování z území České republiky uhradí náklady spojené s:

- obživou cizince;
- ubytováním cizince;
- poskytnutím zdravotní péče, případně též s převozem nemocného nebo ostatků zemřelého;
- pobytem zajištěného cizince a jeho vycestováním.

Upozorňujeme, že v kolonce „počet dnů“ může být maximálně číslovka „90“, a to i v případě pozvání platného na několik let.

2) "Obyčejné" pozvání - je dokladem pouze o účelu pobytu

Cestování dětí bez rodičů

Pokud do ČR cestuje dítě mladší 18 let v doprovodu jednoho z rodičů, je nutné předložit notářsky ověřený souhlas druhého rodiče s vycestováním dítěte.

Pokud do ČR cestuje dítě mladší 18 let bez rodičů, je nutné předložit notářsky ověřený souhlas obou rodičů s vycestováním dítěte.

Prodloužení doby platnosti schengenského (krátkodobého) víza

O prodloužení doby platnosti schengenského (krátkodobého) víza lze požádat v mimořádných a odůvodněných případech místně příslušný inspektorát cizinecké policie. Žádost je třeba podat nejdříve 30 dnů a nejpozději 3 dny před uplynutím doby povoleného pobytu uvedené ve vízu. Dobu pobytu nelze prodloužit, pokud pro prodloužení doby pobytu na území ČR nebyly shledány důvody hodné zřetele nebo je-li důvodem žádosti změna účelu pobytu na území anebo byly shledány důvody pro zrušení platnosti víza.

Žádost o prodloužení schengenského víza se nepodává na zastupitelském úřadě.

Ostatní

Cestuje-li více než jedna osoba na jeden cestovní doklad (např. manželé či rodič s dítětem mladším 15 let), podává každá osoba samostatnou žádost.

Za nezletilého cizince mladšího 15 let podává žádost rodič nebo jiný zákonný zástupce. Jeho podpis stvrzující souhlas s cestou se vyžaduje, pokud necestuje v jeho doprovodu.

Dlouhodobé vízum

Základní informace o zpracování žádostí o dlouhodobá víza

V České republice je dle příslušného zákona (č. 2/1969 Sb.) ústředním orgánem státní správy pro povolování pobytu cizinců Ministerstvo vnitra ČR. Řadu užitečných rad a informací o podmínkách pobytu cizinců na území České republiky proto lze nalézt na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR a na stránkách imigračního portálu.

Řízení o žádosti o udělení dlouhodobého víza je upraveno zákonem o pobytu cizinců (zákon číslo 326/1999 Sb.). Tento zákon stanoví, že se na výkonu vízové a pobytové agendy podílejí orgány Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva zahraničních věcí ČR. Úplné znění zákona lze nalézt na webové stránce Ministerstva vnitra ČR. Rozhodování o žádostech o udělení dlouhodobých víz je v kompetenci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR.

O dlouhodobé vízum (vízum typu D) žádá cizinec, který hodlá pobývat na území ČR za konkrétním účelem po dobu delší než 90 dnů.

K podání žádosti o dlouhodobé vízum je od dosažení 12 let věku nutná osobní přítomnost žadatele (v případě žadatele, který nedosáhl věku 15 let, také jeho zákonného zástupce). Příjem žádostí o pobyťová oprávnění je organizován na základě registrace k podání žádosti. Žadatel je proto povinen si předem sjednat termín k podání žádosti o dlouhodobé vízum a tuto žádost podat osobně. Neučiní-li tak, je jeho žádost nepřijatelná a nebude přijata.

Žádost se podává na úředním tiskopisu žádosti o dlouhodobé vízum. Na formulář žádosti o udělení dlouhodobého víza je třeba nalepit jednu fotografii pasového formátu s aktuální podobou žadatele. Žádost je třeba vyplnit elektronicky nebo hůlkovým písmem v českém jazyce. Je třeba uvést všechny údaje, které jsou v žádosti požadovány. Při podání žádosti prosíme o současné předložení obálky se zpáteční adresou žadatele a nalepenou poštovní známkou a dále o předložení kopií všech doložených dokumentů a kopií stránky s údaji o žadateli a stránky s místem hlášeného pobytu v ukrajinském vnitřním pase.

Při podání žádosti o dlouhodobé vízum je třeba předložit všechny zákonem požadované náležitosti. Požadované náležitosti nelze dokládat později. V případě nepředložení všech zákonem požadovaných náležitostí přímo při podání žádosti je žádost nepřijatelná a nebude přijata.

Cestovní doklad, matriční doklad a doklad potvrzující účel pobytu v ČR musejí být předloženy v originále. Ostatní doklady je třeba předložit v originále nebo v úředně ověřené kopii. Pokud nejsou vyhotoveny v českém jazyce, je třeba, aby byly předloženy v úředním překladu do českého jazyka.

Při podání žádosti o dlouhodobé vízum může být s žadatelem proveden pohovor. Zastupitelský úřad může vést pohovor v českém či ruském jazyce, záznam z pohovoru však bude vždy vyhotoven v českém jazyce. Pokud českému či ruskému jazyku nerozumíte, doporučujeme Vám obstarat si tlumočníka.

Za přijetí žádosti o udělení dlouhodobého víza vybere zastupitelský úřad příslušný správní poplatek. Správní poplatek lze zaplatit pouze v měně EURO. Od správního poplatku je osvobozeno přijetí žádosti cizince, který nedosáhl věku 6 let, a dále žádosti o dlouhodobé vízum za účelem studia a vědeckého výzkumu.

Po přijetí žádosti a všech dokladů zasílá zastupitelský úřad žádosti o dlouhodobá víza k vyřízení do České republiky. Na území ČR vede řízení o žádosti odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR, který rozhoduje o každé žádosti jednotlivě. Výsledek rozhodnutí o žádosti je odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR sdělen zastupitelskému úřadu, který žadatele o vízum vyrozumí o výsledku řízení a v kladném případě vyznačí dlouhodobé vízum do cestovního dokladu.

Lhůta pro vyřízení žádosti o dlouhodobé vízum činí v závislosti na účelu pobytu 60–90 dnů, ve zvlášť složitých případech 120 dnů.

Vízum se vydává na dobu potřebnou k dosažení účelu pobytu, nejdéle však na 1 rok.

Před vyznačením dlouhodobého víza je cizinec povinen předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění pro celou dobu pobytu na území ČR.

Platné vízum typu D umožňuje pobyt jak v ČR, tak i v jiných zemích schengenského prostoru. Maximální doba pobytu v schengenském prostoru mimo ČR je omezena na devadesát dnů v jakémkoliv šestiměsíčním období.

3.2 Pro zaměstnavatele

Varianta Mongolsko a Filipíny

Do Česka má letos prostřednictvím vládního programu na zaměstnávání cizinců přijet tisíc Filipínců. Budou vítanou pomocí pro vyhladovělé české firmy, které hledají stovky tisíc lidí. Podniky, kde už gastarbeiteři z asijského souostroví pracují, je chválí za pracovitost i znalost angličtiny.

„V západní Evropě jsou Filipínci hojně využívanou pracovní silou především díky jejich velmi dobré znalosti angličtiny. Předpokládáme, že by ženy mohly najít uplatnění v sociálních službách, pečovatelsví a podobně,“ říká Miroslav Diro, mluvčí Hospodářské komory ČR.

Ta dostala od vlády jako jeden z garantů na starosti sbírat žádosti zaměstnavatelů o konkrétní filipínské zaměstnance a také společnosti prověřovat. Firma nesmí mít dluhy

na pojistném, žádné velké škraloupy za nelegální práci nebo jiné porušení předpisů a musí zajistit zahraničnímu pracovníkovi pracovní smlouvu aspoň na rok.

V Česku chybí firmám i veřejnému sektoru nejméně čtvrt milionu lidí. Stejně množství jich je zároveň bez práce, ale ne vždy se hodí na volné pozice. Proto se vláda rozhodla, že po takzvaném „režimu Ukrajina“, tedy zrychleném „dovozu“ ukrajinských pracovníků, umožní podobný režim také pro Filipíny a Mongolsko.

Kam jezdí Filipínci za prací

Na Filipínách žije 102 milionů lidí a zhruba každý desátý má zkušenost s prací v zahraničí. Podle vládní agentury POEA (Philippine Overseas Employment Administration) v roce 2016 vyjelo za prací 2,2 milionu Filipínců, o něco více žen než mužů. Mířili do:

- Saúdské Arábie – 24 %
- Spojených arabských emirátů – 16 %
- Kuvajtu, Kataru, Hongkongu, Singapuru, Severní a Jižní Ameriky, Evropy – každá destinace 5 až 6 %

První zájemci o asijskou pracovní sílu se začnou hlásit zhruba za měsíc. Musejí předtím alespoň na týden vyvěsit volnou pozici na úřad práce a čekat, jestli se přece jen nepodaří najmout Čecha. Teprve pak mohou místo nabídnout cizinci.

V Česku podle ministerstva vnitra aktuálně pracuje na zaměstnaneckou kartu nejméně 700 Filipínců. Zkušenost s nimi má například společnost Teleplan Prague. Zaměstnává jich 160 na pozici operátor – opravují herní konzole, set-top boxy nebo smartphony.

„První Filipínce jsme zaměstnali už v roce 2008, kdy jsme podobně jako dnes nedokázali pokrýt naši poptávku po zaměstnancích na českém trhu práce,“ vysvětluje personální ředitel Teleplanu Petr Pešek. Na stejných pozicích firma zaměstnává také 337 Čechů a Slováků.

České firmy musejí podle zákona odměňovat zahraniční zaměstnance stejně jako ty české na stejných pozicích. „Při sečtení všech složek mzdy a benefitů se průměrná mzda pohybuje okolo 24 tisíc korun hrubého za měsíc,“ uvádí Pešek. Benefitem má na mysli příspěvek na ubytování a zpáteční letenku na Filipíny jednou do roka. Filipínce si pochvaluje pro jejich dobrou angličtinu, ochotu vykonávat manuální a stereotypní práce, na které se těžko hledají čeští zaměstnanci, a loajalitu k firmě.

Přednostní „režim Filipíny“ Pešek vítá, protože už teď je podle něj zvýšená poptávka po filipínských pracovnících a volné termíny pro pohovor na ambasádě v Manile je čím dál obtížnější sehnat. Díky vládnímu programu by jich nyní mělo přibýt.

Hledají se dělníci i letečtí mechanici

Podle ministerstva zahraničí v Česku aktivně působí nejméně devět pracovních agentur, které firmám nabízejí zprostředkování zaměstnanců z Filipín. Jednou z nich je filipínská EDI Staffbuilders, která průběžně doplňuje lidi do Teleplanu.

„Budeme se soustředit na střední a větší firmy v České republice, kde je garance dobrého zacházení pro naše lidi. Nechceme být zdrojem levné pracovní síly, nýbrž přispět ke stabilizaci zaměstnanosti u nás,“ říká mluvčí EDI Vladan Ráž.

Agentura už skoro desítky let vozí Filipínce za prací do celého světa – dodala pracovníky pro stavbu linky dubajského metra, zdravotní sestry do Německa nebo řezníky a kuchaře do Austrálie.

Teď podle Ráže hledá pro české firmy skladníky, dělníky, programátory, ale i letecké mechaniky. Příští týden přijede své služby představit do Prahy ředitel firmy Cesar Averia.

Legální způsob, jak dnes dovézt filipínské pracovníky do Česka, je obrátit se nejprve na filipínskou ambasádu v Praze, která prověří, jestli u pracovní agentury nebo firmy nehrozí zájemci o práci vykořisťování. Všechny náklady na dopravu a zprostředkování práce musí hradit zaměstnavatel, nikoliv pracovník.

„Všechny smlouvy nám musejí zaměstnavatelé předkládat i v angličtině a musejí odpovídat českému zákoníku práce včetně délky pracovního týdne, příplatků za přesčasy a výše mzdy,“ říká Juan Dayang, filipínský chargé d'affaires v Česku. Vyřizování žádostí pokračuje přes vládní agenturu POEA v Manile, která dohlíží na vysílání občanů za prací do zahraničí.

Model Japonska

Inspirací by mohlo být také Japonsko, které se vydává zcela odlišnou cestou. Třetí největší světová ekonomika s klesající porodností a prodlužováním délky života rychle stárne. Japonsko tak nejenže má méně praceschopných lidí, ale snižuje se také jeho spotřebitelská poptávka i maloobchodní ceny. Premiér Šinzó Abe a jeho vláda se ale stále obávají, že by imigranti mohli narušit společenský řád a na trh práce je nechce pustit. Místo nich má nastoupit informační technologie, umělá inteligence, ženy a starší lidé.

4 Závěr

Podíl zahraničních pracovníků sice neustále roste, nicméně překážek a to především administrativních, je poměrně stále dost. Zjednodušení procesů, zkrácení lhůt, čekacích dob a vůbec všeobecné flexibility je zásadním problémem především z pohledu zaměstnavatelů. Je proto určitě nutné zjednodušit tyto postupy především na úrovni legislativy a to nejen pro ukrajinské pracovníky, kde zrychlený režim jistě přinesl své ovoce. MPSV má poměrně dost návrhů na vylepšení a zjednodušení i u jiných zemí jako jsou Filipíny či Mongolsko. Ukázkou může být například využití filipínských pracovníků ve společnosti Teleplan. Zaměření na jiné země, jako je třeba Mongolsko či Filipíny, je jistě dobrá cesta, jak zaplnit těmito pracovníky především dlouhodobě neobsazená pracovní místa například v řadách sociálních pracovníků. Pracovníci z těchto zemí navíc celkem dobře zvládají anglický jazyk, což může být v našich podmínkách velkou výhodou.

Dále jsme shrnuli, jaká pracovní víza lze získat a co je potřeba pro příslušné vízum udělat respektive jak postupovat. Zaměřili jsme se také na poradenské a jiné agentury v této oblasti, kde jsme konstatovali, že rozhodně doporučujeme vyhýbat se jakýmkoliv pochybným agenturám. Především těm, které slibují nereálné lhůty či jiné výhody při získání víza. Je to většinou podvod na občany. Přehlednější a srozumitelnější prostředí ze strany oficiálních serverů by jistě bylo vítanou skutečností.

Na úplný závěr bychom se ještě rádi vrátili k již zmíněnému modelu Japonska, které nedostatek pracovníků řeší spíše investicemi do informačních technologií a robotiky než do přivádění levné cizí pracovní síly. I u nás můžeme najít firmy, které vidí budoucnost také spíše v této cestě. Představme si stavební firmu, která potřebuje na stavbu jednoho rodinného domu desítku či více dělníků, navíc nějakého vedoucího stavby. Místo aby sháněli „nespolehlivé“ pracovníky, objednají si jedno robotické rameno, které bude obsluhovat jeden kvalifikovaný pracovník a celou práci odvede sám. Nemluvě o mnohem kratší časové lhůtě celé stavby. Takový robot zedník již brzy bude uvedený do plného provozu ve Stránčicích u Prahy a majitel takové stavební firmy nebude muset řešit situaci s nedostatkem kvalifikované pracovní síly.

5 (Zdroje)

Český statistický úřad

Český radiožurnál

Eures.cz

Databáze regulovaných profesí v ČR

MPSV

MVcr.cz

iDNES (https://ekonomika.idnes.cz/filipinci-ceske-firmy-zamestnanost-agentury-prace-vlada-pe0-/ekonomika.aspx?c=A180418_396011_ekonomika_fih)

iROZHLAS (https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/robot-stavba-zednik-cvut_1712121201_pj)